

Remonstrantie vande kerckenraedt der Duytsche gemeynte binnen Utrecht, aende Ed: Achtb. heeren burgermeesteren, ende vroedschap der stad Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/20632>

REMONSTRANTIE

UB 702. Vande

KERCKENRAEDT

der Duytsche Gemeynthe binnen

UTRECHT.

Aende Ed: Achtb. Heeren Burgermeesteren, ende Vroedschap der Stadt Vtrecht.

DE Kercken-Raedt der Nederduydtische Gemeynthe al-hier verstaende, dat dedrie CLASSEN deser Provincie in opmerkinge hebben genomen seecker Boeck hier tot Utrecht ygekomen, genaemt *Tractaet van Afgoderije en Superstitie*, ende dat van wegen verscheyde ghevaerlijcke ende aenstotelijcke stellinghen met de gemeyne Leere en Ordre der Kercke strijdigh, die in 't selve worden gesejdt vervat te staen: soo heeft de gesejde Kercken-raedt, considererende dat de Classicale Vergaderinghe in een ghe-ruymen tijdt niet weder wordt gehouden; en dat *interim* dit Boeck, in de Nederlandtsche Tale beschreven; en in dese Stadt sterck wordende verkocht, haer Gemeynthe meest staet te beschadigen, niet ledigh kunnen staen, om oock haer toeficht daer omtrent te laten gaen, en derhalven nodigh ende dienstigh geacht 't gemelde Tractaet door Gecommitteerde uyt midden van haer te laeten doorsien, de welcke de Vergaedinghe hebben verhaaldt ende vertoont in 't gesejde Tractaet veele periculeuse ende aenstotelijcke stellingen, strijdende met de gemeyne Leere ende Ordre der Kercke, te hebben gevonden ende onder anderen dese naervolgende.

Eerstelijck, dat het publijcke Predick-ampt ende bedieninge der H. Sacramenten van Doop en Avondtmael van yder een die de bequaemheydt heeft magh worden bekleet en geoeffent, *siet Voorreeden fol. 15. 16.* en in 't Tractaet pag 313. 314. strijdende sulx met den 30. en 31. artic. der Nederl: confessie, ende de publijke Liturgie, als achter te sien is inde Extracten onder de Letter A.

hier seve d. v. ond. 29 d. d. Bedingende pag 313. 314. strijdende sulx met den 30. en 31. artic. der Nederl: confessie, ende de publijke Liturgie, als achter te sien is inde Extracten onder de Letter A.

Ten anderen, datter geen Kerckelijcke Regeringe noch straffe is, dat alle de Kerckelijcke Regeringe de Magistraet toe komt pag. 462. 463. 464. strijdende

dende sulx met den 30. ende 31. Art. der Nederlandtsche Confessie, ende 82. 83. vrage des Christelijcken Catechismi, als mede de publijcke Liturgie en Formulier des Bandts ofte Af-snijdinge vande Gemeynthe: siet achter de Extracten onder de Letter B.

Ten derden, dat de manier van doen, waer door eenige Geloofs articulen opgesteld worden, ende dan de Kercken-raedt toegesonden, om voor een Belijdenisse van 't Geloof der Ledematen te dienen tot ons is overgekomen uyt een capitale dwaling in 't Pausdom pag. 457. strijdende sulx met het oordeel en loffelijcke practijcke van alle de Gereformeerde Kercken, die het stellen en aennemen van Confessien en Belijdenissen des Geloofs 'allen tijden nodigh en dienstigh hebben geoordeelt tot een bandt van eenigheyt, en tot ontdeckinge en weeringe van alle Heterodoxe en onrechtinnige, als te sien is in *Corpore Confessionum* van alderhande Natien in Christen-rijck.

Ten vierden, Dat de Magistraet alleen uyt Politike consideratien, maer niet uyt redenen van consciencie of een Goddelijck gebodt ghehouden is de afgoderije des Pausdoms met Politike straffen ende middelen tegen te gaen, ende in-te-binden pag. 369. ende 431. Strijdende sulx met de Requesten ende doleantien der gemeyne Kercken hier te Lande, als mede met de Placcaten en Resolutien der Godtvruchtige en yverige Regenten, soo Staten Generael, als particuliere die veelsins en ten principale worden gegrondt op redenen van consciencie, ende uyt de woorden Godts genomen: *siet achter de Extracten onder de letter C.*

Ten vijften, Dat Cruycken te stellen op Graf-steden en met het slaan van Cruycken ic twes te segenen, geen superstitie en is, pag. 345. Strijdende sulx tegen 't oordeel der gemeyne Kercken en Synoden, midtsgaders de Placcaten van Haer Ed: Mog: op de Remonstrantien der selve daar tegen gemaect, (siet het Placcaet vande Staten van Utrecht, jegens de misbruyken en eenige aenstotelicke Roomsche supersticien omtrent het begraven der doden Anno 1636,) ende streckende over sulx tot taxatie ende luxatie der selver Placcaten, ende notabile stijvinge der Pausgesinden, omtrent dat solemnele livrey van hare supersticien.

Vorder, Dat d'aanbiddinge der afgestorven Heyligen, ende het sichten van Kercken ter eeren vande selven geen Afgoderije en is, pag. 171. al mede tegen 't gemeyne oordeel der Gereformeerde Kercken en Theologanten: En diergelycke stellingen meer te veel om by een Request te kunnen worden verhaelt: ende

Dewijl foodanige stellingen strijdende zijn met de gemeyne Leere en Ordre der Gereformeerde kercken en by de gemeyne kercken veroordeelt zijn, als behorende tot de dwalinge der *Socinianen, Erastianen, Papijsten* ofte andere onrechtinnige: en dat de geheele teneur van dat Boeck gaet en streckt, om te noteren onse Theologanten en gemeyne Leere, mitsgaders tot kleyn-achtige vanden publicken Kercken dienst en des selfs aensien en achtinge onder

onder de menschen, en ter contrarie veelerhande exceptien en bedenckingen smeet, daer mede d' Afgoden dienaers sich sullen verschonen ende stijven, soo versoeckt de gemelte Kercken-raed, dat U Ed: Achtb: als Voedster Heeren van Gods Kercke, ende Voorstanders vande Gereformeerde Religie, gedachtigh zijnde hares Ampts ende Eedts tot voorstant vande Religie gedaen (als echter te sien is onder de letter D.) door hare auctoriteyt soodanige voorfienninge willen doen ontrent en tegen 't gemelte Tractaet, en de verkoping des selfs, alsoe na hare wijsheynt en yver voor de eere Godts, welstand vande Gereformeerde Religie en slichtinge der Gemeynthe sullen dienstigh achten. Te meer alsoo U Ed: Achtb: met en nevens de andere Regenten des Landts inden laest uytgeschreven Biddaghs brief hebben verklaert, en alsoo voor Godt en zijne Gemeynthe betuycht, dat het eynde van dien, naest de eere Godts, was, op dat de Gereformeerde Christelijcke Religie ongequetst mochte worden behouden, 't welck dan oock met de wercken en weringe van 't geene daer soo groffelijck tegen gaet, dient te worden betoont, so wy voor den Heere oprecht willen worden bevonden.

Ende wil de Kercken-raed niet vertrouwen, dat U Ed: Achtb: haer in desen sullen laeten ophouden of verhinderen uyt aen sien vanden persoon ende Autheur des gemelten Boecx, maer den yver voor de eere Godts, en tot welvaren vande Religie en Godts Kercke, mitsgaders den bandt hares eedts voor de Religie gedaen, ende tot respect voor hare Regeringe hooger by haer sullen laten gelden, en na volgen den yver vanden vromen Koningh Afa, die zijn Moeder, als zy de Afgoderye patrocineerde en gunstich was, *1. Reg: 15. v. 13.* Of anders staet te vresen, so de waerheit der Leere en Religie, die 't Lant tot voorspoet ende heerlijkheyt heeft gebracht, zijn protectie en voorstant by de Regeeringe begint te verliezen, jae by de Regenten selfs openbaar ende onverhindert begint tegen gesproocken ende vertreden te worden dat Godt het Lant ende de Regenten om de verachtinge en bestrijdinge zijner waerheit wel eens wederom mocht kleyn ende veracht maken volgens 't dreygemen des Heeren aen den Priester en Richter Eli, conniverende de fouten zijner Soonen, *1 Sam. 2. v. 30.*

Verfoeckt derhalven de geseyde Kercken-raed nochmael om redenen boven verhaelt, dat U Ed: Achtb: in desen soodanige voorfienninge believen te doen, dat aen de eene zijde de droefheyt ende ergernisse der Kercken, en vrome Ledematen in de selve, door dit Boeck verweckt, mach cesseren en ophouden: en aen de ander zijde de Sectarissen benomen worden de moet en triumphe, die zy anderfins uyt desen staen te scheppen: en dat alsoo de Leere mach bewaart worden by hare suyverheyt, de Kercke by haare goede en gestabilieerde Ordre, ende den publicken dienst by zijne hoorlijcke weerdigheyt. Amen.

Belijdenisse des Geloofs.

- „ *Let. A. Artic. 30.* Wy gelooven dat dese ware Kerke geregeert moet worden na de geestelijke Politie, die ons onse Heere heeft geleert in zijn
„ Woort: namelijk datter Dienaers of Herders moeten zijn, om Godts
„ Woort te prediken, ende Sacramenten te bedienen, &c.
„ *Artic. 31.* Wy geloven dat de Dienaers des Woorts Godts, Ouderlingen
„ en Diakenen tot hare Ampten behoren verkoren te worden door wettelijke
„ verkiefsinge der Kercke, met aenroeping des naems Godts, en goe-
„ de Ordre, gelijk 't Woort Godts leert. Soo moet hem dan een ygelijck
„ wel wachten door onbehoorlijcke middelen hem in te dringen, maer is
„ schuldigh den tijd te verwachten, dat hy van Godt beroepen wert.
- „ *Nota,* dat in die Articulen klaarlijk staat, dat ons de Heere in zijn Woort
„ leert, datter Dienaers of Herders moeten zijn, van Godt door middel
„ van zijn Kercke beroepen, en dat die aanbevolen is de Predickinge des
„ Woorts ende bedieninge der Heylige Sacramenten.

Liturgie in 't Formulier om te bevestigen de Dienaren des Goddelijcken Woorts.

- „ Waar toe gy N. en al die hier tegenwoordich zijt, voor al sult aanhoren
„ uyt den woorde Godts een korte verklaringe van de infettinge en 't ampt
„ der Herderen of Dienaers des Woorts. Alwaar u lieden eerstelijck staat
„ aan te merken dat Godt onsen Hemelschen Vader willende uyt 't verdor-
„ ven menschelijke geslachte een Gemeynthe beroepen, ende vergaderen
„ ten eeuwigen leven, door een sonderlinge genade, daar toe gebruyckt den
„ dienst van menschen. Hierom seyt Paulus, dat de Heere Christus gegeven
„ heeft sommige tot Apostelen, sommige tot Propheten, sommige tot
„ Euangelisten, sommige tot Herders en Leeraars tot volmaackinge der
„ Heylige, tot 't werck der bedieninge, namelijk tot stichtinge des Lichaams
„ Christi, Daer sien wy dat de Heylige Apost: onder anderen seyt, dat het
„ Herders ampt zy een infettinge Christi.

Nota, dat daar gefeyt wort, dat de infettinge en 't Ampt der Herderen
wort gehaelt uyt Godts Woort, Item dat 't is een infettinge Christi, ende
dat zy Dienaers des Woorts genoemd worden, T. W. om dat het haer Ampt
is volgens Christus infettinge, het selve publickelijk te verkondigen.

Belijdenisse

Belijdenisse des Geloofs.

„ *Let. B. Artic. 30.* Wy geloven , dat dese ware Kercke geregeert moet
„ worden na de geestelijke Politie, die ons onse Heere heeft geleert in zijn
„ Woort.

Nota , dat de Belijdenisse seyt, dat Gods Woort Leert , datter een geestelijke Politie is of Regeringe , 't welck den Autheur ontkent.

„ *Artic. 28.* Wört de Kercke een Tucht toe geschreven , ende
„ *Artic. 32.* de Excommunicatie ofte Ban , die daer geschiet na den Woor-
„ de Gods, ende
„ *Artic. 30.* Staat dat de Overtreders op geestelijke wijze moeten gestraft
„ worden : en dat de oeffeninge deser straffe moet geschieden door de Die-
„ naren, en andere Opfinders der Kercke.

Nota , soo isser dan oock een Kerckelijke straffe en komt de oeffeninge des selfs , niet de Magistraat , maar de Dienaren en Opfinders der Kercke toe.

Catechismus.

„ *Vrage 82. inde Antwoort.* Daarom is de Christelijke Kercke schuldich na de
„ Ordeninge Christi en zijner Apostelen , sulcke (tot datse beteringe haars
„ levens bewijfen) door de sleutelen des Hemelrijcx uyt te sluyten.
„ *Vrage 83.* Wat zijn de sleutelen des Hemelrijcx.
„ *Antw.* de Verkondinge des H. Euangeliums , en de Christelijke Ban
„ of uytfluytinge uyt de Christelijke Gemeynte, door welcke twee stucken
„ 't Hemelrijk den geloovigen open gedaan , ende den ongelovigen toege-
„ sloten wort.

Nota dat daar beleden ende erkent worden sleutelen des Hemelrijcx , en diens volgens een kerckelijke regeringe ende macht : dat een van die sleutelen geseyt wort te zijn den Christelijken Ban of uytfluytinge uyt de Christelijke Gemeynte, dat gebruyck van die sleutelen wort toegeschreven, niet de Magistraat , maar de Christelijke Kercke, en dat sulcx erkent wort voor een Ordeninge Christi ende zijner Apostelen.

Liturgie in 't Formulier des Bans ofte af-snijdinge van de Gemeente.

Daerom wy Dienaers ende Voorstanders der Gemeente Gods alhier, vergadert zijnde inde naem en macht onses Heere Jesu Christi, verklaren voor u alle, dat N. wy oorsaecke voorseyt nyrgeslooten is, en wordt nyrgeslooten midts desen buyten de Gemeente des Heeren, en vreemt is vande gemeynschap Christi der Heylige Sacramenten, ende alle geestelijcke zeeeningen, ende weldaeden Godts, die hy zijne Gemeente beloofst en bewijst, soo lange hy hertneckig of onboerueerdigh blijft in zijne sonden, en is daerom van u l: te houden als een Heyden en Tollenaer naer 't bevel Christi, Math. c. 18. de welke seyden Hemel gebonden te zijn, soowat zijn Dienaers binden op der Aerde.

Nota, dat daar klaarlijk erkent wort een Kerckelijcke macht, een Kerckelijcke straffe, en dat de oeffeningh van dien Staat by de Dienaers en Voorstanders der Gemeente vergadert zijnde in de naam en macht onses Heere Jesu Christi welck alles desen Autheur ontkent en tegen spreeckt.

*Resolutie vande Heeren Staeten Generael den 3. Martij 1644.
op de Propositie gedaen by de Heer Ambassadeur, den Grave
d' Aueux &c.*

Waer in gevonden worden dese woorden.

Let. C. Dat deselve Regeringe aen d' ander Zijde noyt heeft kunnen vinden, dat de Paus gesinden sonde werden toegelaten plegingen van superstitionen tegens Gods heylige Woort, oeffeninge van kennelijcke ergenisse, &c.

Item dat hy hare Hoog Mo: wiert geoordeelt de voorgeslagen veranderingen, en pretense moderatie regel recht te gaen, so tegen den welstant vande ware Gereformeerde Christelijcke Religie tegen gronden ende ordre van den Staet, alsmede tegen de ruste vande Christelijcke gemeente, ende goede Ingeseutenen deser Landen, en misdien niet compatibel te wesen met de constitutie vanden Staat, &c.

*De Staten van Zeelandt by Haar Advijs vanden 21. Januarij
1647. ter Vergaderingh van Haare Hooch Mog: ingebracht.*

Waar in gevonden worden dese woorden.

Dat de Gereformeerde Religie, soo en als de selve in de publike Kercken deser Landen geleert wordt, en waar van Haar Ed: Mog: professie zijn doende, is de Saligmakende waarheyd Gods: dat de geseyde Gereformeerde Religie is de ziele van desen Staat, 't fundament waar op dese florissante Republijk is gegrondt, &c.

Ende aangaande 't verfochte temperament, moderatie of dispensatie omtrent de exercitie vande Paapsche Religie.

Dat Haar Ed: Mog: het selve niet anders konden opnemen ende apprehenderen, als dat daar door 't Palladium vanden Staat en daar mede Gods Zegen sonde werden ver voert, de fundamenten vande Republijk ondermijnt, &c.

Placcnat vande H. H. Staten Generaal den 26. Februarij 1622.

Waar in dese woorden gevonden worden.

Alfoo wy seekerlijck worden onderricht, dat dagelijx veele Priesters, &c. haar begeven en verblijven in de Vereenichde Nederlanden, al-waar sy haare vreemde Leeringen onder de goede Ingesetenen stroyen en drijven, soek inplanten verscheide en oock in Godts woords superstitie, &c.

Item alfoo de Iesuiten, en andere Priesters, &c. haar onderstaan in dese Landen te komen, in de Steden en ten platten Lande, omme de goede Ingesetenen met haare valsche Leeringe tot Afgoderije, &c. te brengen, &c.

NOTA, Dat uyt die Resolutien en Placcaten blijkt, dat Haare Ho: Mog: ende andere Staten noyt hebben kunnen verstaan, die van 't Pausdom toe te laten de publike exercitie van haare Religie, of daar omtrent te gunnen, of te gebruycken eenigh temperament, moderatie ofte dispensatie, niet alleen uyt Politike consideratien en reden van Staat, maar oock en voornamentlijck, om datse vreemde Leeringhen onder de goede Inghesetenen stroyen en drijven oock inplanten verscheide en in Godts woordt verbodene

dene superstitien de goede Ingeſetenen met haar valsche Leeringe tot Afgoderijje soude brengen, dat sulx regel recht soude gaan tegen den welſtandte vande waare Gereformeerde Chriſtelijcke Religie, ende daar mede Godts zegen uyt den Lande soude worden vervoert, &c. twelck altesamen zijn redenen genomen uyt Godts woordt, Religie en conscientie.

Eedt te doen by een gekoren Raadt in de Vroedſchap.

Letter D. *Dat ſweer ick, dat ick na mijn beſte vermogen tot allen tijden, en alleenlyck ſal handhaven de waare Chriſtelijcke Gereformeerde Religie, gelyck de ſelve in de Synode Nationaal binnen Dordrecht inden Iaare 1619. gehouden is, beveſtigt, en in dier voegen al-omme in de publijcke Kercken deſer Landen wordt gepredickt ende geleert: van welke ick mede in alle oprechtigheydt Profefſie ben doende, ſonder immermeer voor ſoo veel in my is te ſullen gedogen, dat by ymandt daar-inne eenigh indracht ofte veranderinge werde gedaan.*

NOTA, Of nu met ſulcken beloofde handthavinge en betuygde Profefſie beſtaan kan, of immers vvel accordeert en voeght, dat ymand, die onder den Eed ſtaat, de ſelve Religie in ſoo veel Notabile deelen met openbare Boecken beſtrijdt? en of andere Leden den ſelven Eed mede gedaan hebbende, vermogen ſulx onverhindert te gedoogen en toe te laten? dat geven vvy U Ed: Achtb: in ſerieuſe bedenckinge.